

T.C.

SAKARYA VALİLİĞİ

İL TARIM VE ORMAN

MÜDÜRLÜĞÜ

FINDIK BAHÇESİ TESİSİ ve DİKİM SİSİTEMLERİ

Bitkisel Üretim ve Bitki Sağlığı
Şube Müdürlüğü
SAKARYA

FINDIK BAHÇESİ TESİSİ

1) Bahçe Yerinin Seçilmesi

Fındık bitkisi her arazide ekonomik olarak yetişmez. Fındık bahçesi kurulurken öncelikle bahçenin kurulacağı yerin iklim ve toprak özelliklerinin bilinmesi gerekir.

Fındık en uygun yıllık ortalama sıcaklığın $13-16^{\circ}\text{C}$ olduğu yörelerde yetişir. Ayrıca bu yörelerde en düşük sıcaklığın $-8,-10^{\circ}\text{C}$ 'yi ve en yüksek sıcaklığın ise $36-37^{\circ}\text{C}$ 'yi geçmemesi gerekir. Yıllık yağış toplamının 700 mm 'nin üstünde olması ve yağışın aylara dağılımının dengeli olması gerekmektedir. Fındık en iyi besin maddelerince zengin, tınlı-humuslu ve derin topraklarda gelişme gösterir.

2) Arazi ve Toprak Hazırlığı

Dikimden önce arazide toprak- su muhafaza ve drenaj tedbirleri alınmalıdır. Bu tedbirlerin alınması meyilli arazilerde erozyonu önleme, düz arazilerde taban suyunun drene edilmesi şeklindedir.

Eğimli arazilerde teraslama yapılmalıdır.

Arazinin eğim durumuna göre aşağıdaki teraslama sistemlerinden bir tanesi uygulanır:

✓ **Kanal teraslar:** Arazi eğiminin %5-25 olduğu yerlerde uygulanır.

✓ **Hendek teraslar:** Arazi eğiminin %25-75 olduğu yerlerde uygulanır.

✓ **Cep teraslar:** Arazi eğiminin %75'den yüksek olduğu yerlerde uygulanır.

3) Çeşit Seçimi

- ✓ Yüksek kesimlerde ve ilkbahar geç donlarının sık sık meydana geldiği yerlerde, geççi çeşitlere yer verilmelidir.
- ✓ Çeşitlerin verimli ve kaliteli olmasına dikkat edilmelidir.
- ✓ Pazarda tutulan ve yüksek fiyat bulan çeşitler olmalıdır.
- ✓ Standardizasyonu bozacak derecede çok sayıda çeşide yer verilmemelidir.

✓ Ana çeşitle uyumlu tozlayıcı çeşitlere 1/10 oranında yer verilmelidir.

4) Fidan Seçimi ve Dikime Hazırlanması

Fındık kök sürgünü oluşturan bir bitkidir. Belli kurallar dahilinde üretimi bu sürgünlerle yapılmaktadır.

Dikimde kullanılacak olan kök sürgünlerinde şu özellikler aranmalıdır:

- ✓ Ocakların güneş gören, pişkin, hastalısız ve 1-2 yaşlı,
 - ✓ İyi teşekkül etmiş tomurcukları bulunan,
 - ✓ Kök teşekkülü iyi olan ve ocak içerisine yakın olmayan yerlerde gelişme gösteren **kök sürgünleri** olmalıdır.
- Bu özelliklere sahip kök sürgünleri seçildikten sonra köklere zarar vermeden çepin ile çıkarılmalıdır.

Alınan bu kök sürgünlerinde dikimden önce "**Dikim Budaması**" yapılmalıdır. Dikim budamasında yaralı ve zedelenmiş olan kökler sağlam doku noktasından kesilmeli, uzun olan kökler kısaltılmalıdır. Fidanlar yaklaşık 35-40 cm uzunluğunda ve bir göz üzerinden tırnak bırakılmadan, gözün ters istikametinden budama makası ile kesilmelidir. Hazırlanan bu fidanlar bekletilmeden daha önce hazırlanan dikim çukurlarına dikilmelidir.

Modern meyvecilikte yaygın olarak kullanılan tüplü fidan ile bahçe tesisi son yıllarda fındık yetiştiriciliğinde de kullanılmaya başlanmıştır. Tüplü fidanlar yılın her dönemi araziye dikilebilir. Bu fidanların toprağa adaptasyon kabiliyetleri yüksektir ve hızlı gelişme gösterir.

5) Dikim Zamanı

Dikim için en uygun olan zaman **Sonbahar** aylarıdır. Kışı sert geçen yörelerde ve dikime geç kalınması halinde **Şubat-Mart aylarında da** dikim yapılabilir.

DİKİM SİSTEMLERİ

Ocak Dikim Sistemi: Ülkemizde fındık üretim alanlarında uygulanan geleneksel dikim sistemidir.

Ocaktaki dal sayısı 5-6'yı geçmemelidir. Ocaklar arası mesafe en az 4 m olmalıdır.

Sık dikim fındık bahçelerinde ilerleyen yıllarda kültürel uygulamaları yerine getirmek oldukça zor olmaktadır. Bu bahçelerde arzu edilen verim düzeyine ulaşmak mümkün değildir.

Çit Dikim Sistemi: Çit dikim sistemi gerek dikim ve gerekse de şekil bakımından ocak dikim sisteminden farklıdır. Bu dikim sistemi düz arazilerde uygulanabildiği gibi daha çok meyilli ve toprak derinliği az olan arazilerde önem kazanmaktadır.

Fındık Araştırma İstasyonu'nda yapılan bir çalışmada, çit dikim sisteminden ocak dikim sistemine göre 2 kat daha fazla verim elde edilebileceği ortaya konulmuştur.

Meyilli arazilerde arazinin meyil derecesine göre **1.5-2 m teras üstü genişliği ve 3.5-5 m teraslar arası mesafe** olacak şekilde teraslama yapılır. Düz arazilerde ise **sıra arasındaki mesafe 4-5 m** olmalıdır.

Arazi hazırlığı bu şekilde yapıldıktan sonra 1.5-2 m aralıkla, 50 cm genişliğinde ve 30-40 cm derinliğinde çukurlar açılır.

Çit Dikim Sisteminin Ocak Dikim Sistemine Göre Avantajları

- ✓ Çit dikim sisteminde ocak dikim sistemine göre daha fazla verim alınmaktadır.
- ✓ Meyilli arazilerde bu dikim sistemi için 1.5-2 m. genişliğindeki terasların yapılması aynı arazide ocak dikim sistemi için 3.5-4 m. genişliğindeki terasların yapılmasına oranla daha kolay ve daha az masraflıdır. Bu nedenle meyilli arazilerde bu dikim sistemi ön plâna çıkmaktadır.
- ✓ Çapalama, budama, gübreleme, hastalık ve zararlılarla mücadele ve hasat gibi işlemler kolaylıkla yapılabilmektedir.

Tek Gövde Dikim Sistemi: Bu sistem, tek bir gövde üzerinde tacın büyütülmesidir. Taç kısmı genel olarak goble şeklinde terbiye edilir. Sıra arası mesafe en az 4 m olmalıdır.

Bu dikim sistemlerinin dışında, modifiye çit dikim sistemleri de kullanılmaktadır. Bunlar; ortası açık vazo, dik eksenli, V şekilli ve double gibi çit dikim sistemleridir.

Hazırlayan: Selda KAYALAK BALIK

Ziraat Mühendisi

Adres	Sakarya Tarım ve Orman İl Müdürlüğü
Santral	0(264) 241 20 13-14-15
Fax	0(264) 241 20 16
Web	https://sakarya.tarimorman.gov.tr

